

Programmaplan huisvesting scholen gemeente Bedum

Procesmanagers in ruimtelijke ontwikkeling

Programmaplan huisvesting scholen gemeente Bedum

STATUS Definitief

OPDRACHTGEVER De 11 aardbevingsgemeenten

AUTEUR Greetje de Heer

PROJECTNUMMER 200 01

GRONINGEN 1 december 2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Functie en doel van het programmaplan	6
1.3	Opbouw en leeswijzer	6
2	Feiten en cijfers	8
2.1	Bestaande huisvestings situatie	8
2.2	Aantal leerlingen	11
2.3	Ontwikkeling aantal leerlingen	12
2.4	Ontwikkeling ruimtebehoefte	13
3	Bestaand beleid	15
3.1	Beleid Gemeente	15
3.2	Visie schoolbesturen	15
4	Inspecties en maatregelenplannen	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Maatregelenplannen	17
4.3	Veiligheid	18
5	Uitgangspunten en transitieplan	19
5.1	Inleiding	19
5.2	Uitgangspunten	19
5.3	Transitieplan	21
5.3.1	Bedum	22
5.3.2	Zuidwolde	24
5.3.3	Onderdendam	25
6	Uitvoerbaarheid nieuwe scholen	26
6.1	De projecten	26

6.1.1	Nieuwbouw de Togtemaarschool in Bedum	26
6.1.2	Nieuwbouw in Zuidwolde	26
6.1.3	Bouwkundig versterken inclusief toekomstbestendig maken: De Regenboog in Bedum	27
6.1.4	Bouwkundig versterken De Horizon in Bedum	27
6.1.5	Bouwkundig versterken / nieuwbouw de St. Walfridusschool in Bedum	27
6.1.6	Tijdelijke huisvesting	28
6.2	Planning	29
6.3	Organisatie	30
6.4	Financiële uitvoerbaarheid	30

Bijlagen

Bijlage 1 Brief NCG veiligheid scholen

Bijlage 2 Samenvatting Visie Primair Onderwijs Gemeente Bedum

Bijlage 3 Organigram

Bijlage 4 Kennislab

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De scholen in Noordoost-Groningen staan aan de vooravond van veranderingen. Door krimp en ontgroening zullen diverse scholen in de komende jaren fuseren. Dit heeft gevolgen voor de huisvestingssituatie. Scholen zullen verdwijnen, nieuwe brede scholen of kindcentra zullen worden gebouwd, bestaande scholen zullen worden omgebouwd of uitgebreid tot brede school of kindcentrum.

Tegelijkertijd heeft er het afgelopen jaar onderzoek plaatsgevonden naar wat er moet gebeuren met schoolgebouwen als gevolg van de gaswinning en het risico op aardbevingen. Nu duidelijk is geworden dat er bouwkundige maatregelen nodig zijn, ligt er een forse opgave om de schoolgebouwen aardbevingsbestendig te maken en daarmee de onderwijshuisvestingsopgave te verweven op weg naar een duurzaam toekomstperspectief.

Deze ontwikkelingen bieden tegelijkertijd een kans om onderwijskundige vernieuwingen door te voeren. Ook ontstaan er mogelijkheden om invulling te geven aan duurzaamheid, energieneutrale scholen en een gezond binnenklimaat (frisse scholen). Scholen die voldoen aan de laatste onderwijsconcepten, met een hoogwaardige ontwerp kwaliteit en een gezonde exploitatie.

1.2 Functie en doel van het programmaplan

De gemeente werkt sinds maart 2015 – binnen de context van het overkoepelende scholenprogramma voor het gehele gaswinningsgebied – met de in de gemeente actieve schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties intensief samen aan plannen voor een aardbevings- en toekomstbestendige transitie voor de bestaande onderwijshuisvesting in de gemeente Bedum. Partijen hebben daartoe de zogenaamde gemeentelijke transitietafel opgericht, aan welke transitietafel onderstaand programmaplan tot stand is gekomen.

Het programmaplan vormt de basis van de gemeentelijke besluitvorming rondom het aardbevingbestendig maken van de scholen binnen de gemeente Bedum. Het plan combineert de informatie over de noodzakelijke bouwkundige versterkingen voor het aardbevingsbestendig maken van de scholen binnen de gemeente en de onderwijskundige transitie.

1.3 Opbouw en leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit uitvoeringsplan wordt beschreven wat de feitelijke situatie in de gemeente Bedum is voor wat betreft het aantal schoolgebouwen en leerlingenaantallen, alsmede hoe zich die in de komende decennia zullen ontwikkelen.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 op basis van het gemeentelijk beleid en de visie van de schoolbesturen het kader geschetst voor de ontwikkeling van de onderwijshuisvesting en de noodzakelijke bouwkundige versterkingen.

Hoofdstuk 4 vat de conclusies van de Maatregelenplannen samen waarin is aangegeven welke bouwkundige versterkingen nodig zijn om de scholen op korte en lange termijn aardbevingsbestendig te maken.

Hoofdstuk 5 bevat het transitieplan voor de onderwijshuisvesting. Per dorp wordt de gewenste transitie op basis van demografische en onderwijskundige motieven uiteen gezet en afgestemd met de maatregelen die nodig zijn om de scholen aardbevingsbestendig te maken.

Hoofdstuk 6 gaat in op de uitvoerbaarheid van het transitieplan. Tevens wordt vooruitgeblikt op de projectdefinities, alsmede de plannings- en organisatorische aspecten daarvan.

2 Feiten en cijfers

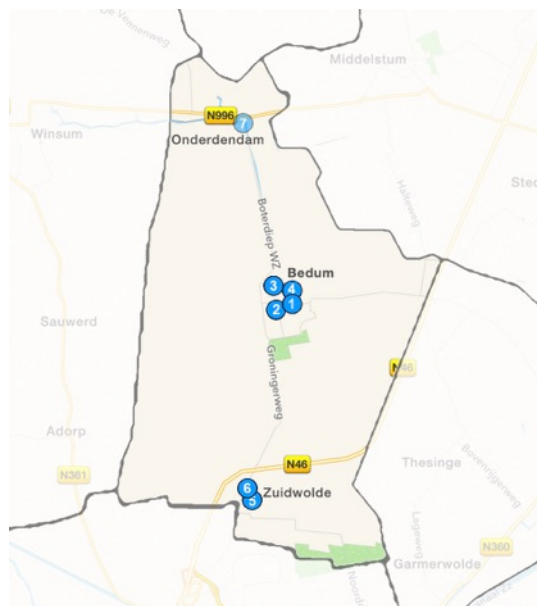
2.1 Bestaande huisvestingsituatie

Binnen de gemeente Bedum bevinden zich 7 basisscholen welke ressorteren onder het regime van de volgende 4 schoolbesturen:

1. Stichting Openbaar Onderwijs Marenland
2. Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen
3. Vereniging Gereformeerd Primair Onderwijs Noordoost Nederland
4. Fidarda Katholiek Onderwijs

Op de kaart in figuur 1 zijn alle basisscholen binnen de gemeente weergegeven.

Daarnaast zijn er binnen de gemeente twee kinderopvang organisatie actief, zijnde Kids2b en Maatschap 'Het Kapelletje'. Twee locaties van Kids2b zijn in een schoolgebouw gevestigd.

Figuur 1 Basisscholen in de gemeente Bedum

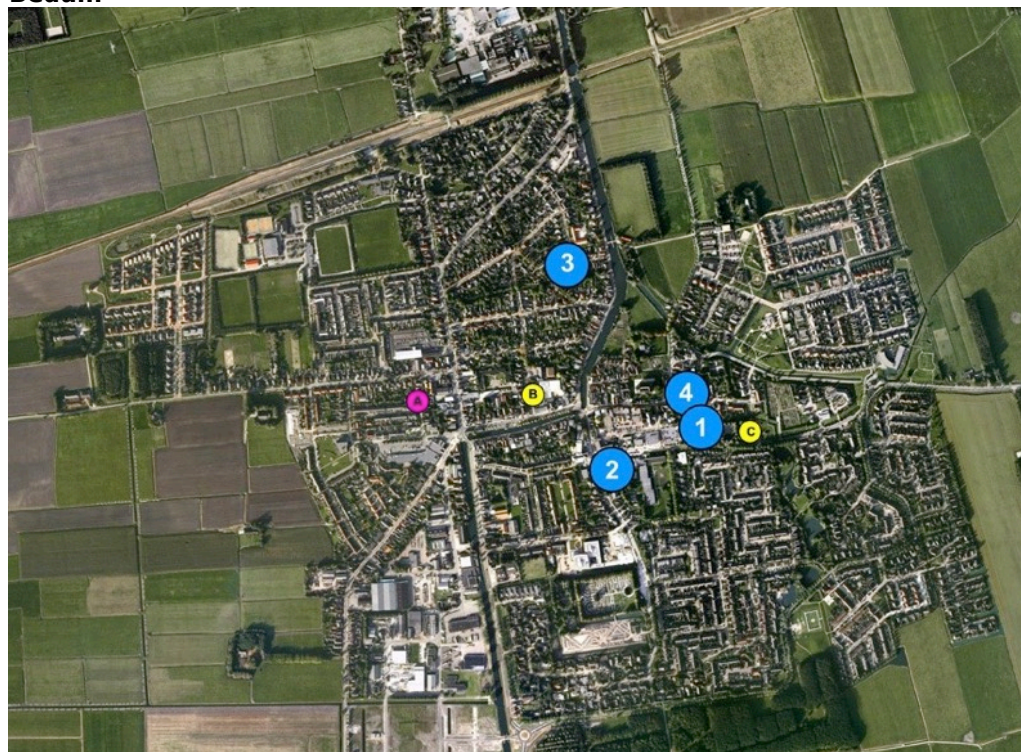
	School	Plaats	Schoolbestuur
1.	Regenboog	Bedum	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen
2.	Togtemaar	Bedum	Stichting openbaar onderwijs Marenland
3.	Walfridus	Bedum	Stichting Fidarda Katholiek Onderwijs
4.	Horizon	Bedum	Vereniging Gereformeerd Primair Onderwijs Noordoost Nederland
5.	Venhuisschool	Zuidwolde	Stichting openbaar onderwijs Marenland
6.	De Akker	Zuidwolde	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen
7.	De Haven	Onderdendam	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen

Tabel 1: Bestaande scholen in de gemeente Bedum

In onderstaande figuren en tabellen is per dorp de situatie gedetailleerd in beeld gebracht waarbij naast de scholen ook de locaties van peuterspeelzalen en

kinderopvang zijn meegenomen. Per school is het leerlingenaantal per 1 oktober 2015 volgens de Dienst Uitvoering Onderwijs opgenomen. Voor de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven is alleen het aantal kindplaatsen bekend en niet het totaal aantal kinderen dat hier daadwerkelijk gebruik van maakt.

Bedum

Scholen	Schoolbestuur	Leerlingen
1. Togtemaar	Stichting openbaar onderwijs Marenland	243
2. Regenboog	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen	245
3. Walfridus	Stichting Fidarda Katholiek Onderwijs	100
4. De Horizon	Vereniging Gereformeerd Primair Onderwijs Noordoost Nederland	156

Peuterspeelzalen	Organisatie	Locatie	Kindplaatsen
A. De Paddestoel	Kids2B	Foelkuisstraat 2	32

Kinderdagverblijf / BSO	Organisatie	Locatie	Kindplaatsen
B. BSO Paddington	Maatschap 'Het Kapelletje'	Kapelstraat 2	85
C. Kids2b Bedum	Kids2B	De Vliet 18	125

Zuidwolde

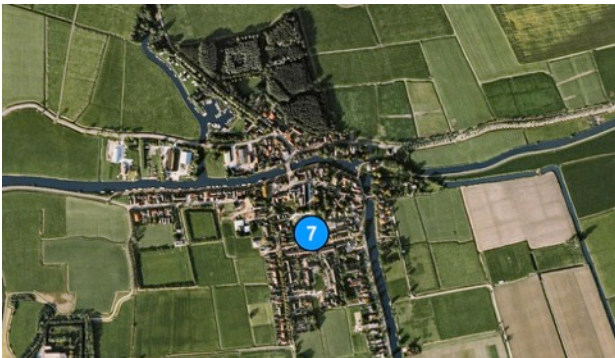

	Scholen	Schoolbestuur	Leerlingen
1.	De Akker	Stichting openbaar onderwijs Marenland	47
2.	Venhuisschool	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen	62

	Peuterspeelzalen	Organisatie	Locatie	Kindplaatsen
D.	't Beudeltje	Kids2B	Venhuisschool	16

	Kinderdagverblijf / BSO	Organisatie	Locatie	Kindplaatsen
E.	Kids2b Zuidwolde	Kids2B	Venhuisschool	24

Onderdendam

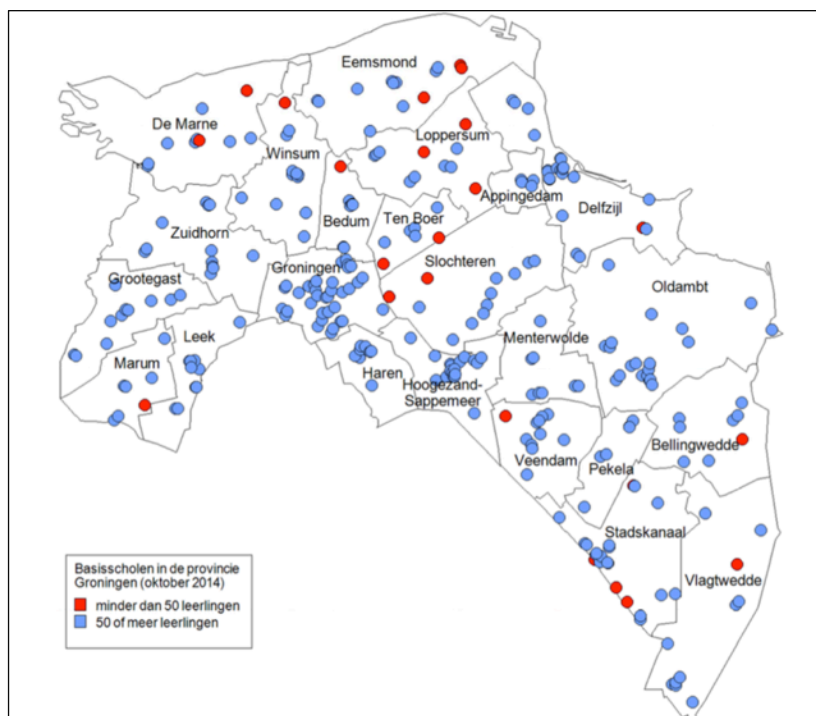

	Scholen	Schoolbestuur	Leerlingen
1.	De Haven	Vereniging Christelijk Primair Onderwijs Noord-Groningen	24

2.2 Aantal leerlingen

Het Sociaal Planbureau Groningen heeft de 296 basisscholen in kaart gebracht (zie kaart figuur 2). Kleinere scholen (minder dan 50 leerlingen) staan daarbij met een rode stip weergegeven. Deze scholen zijn de gevarenzone dicht genaderd. Hoewel de opheffingsnorm niet voor alle scholen gelijk is en kan variëren, is de absolute ondergrens 23 leerlingen.

Figuur 2: Basisscholen provincie Groningen

Binnen de provincie Groningen is er in veel gemeenten sprake van bevolkingskrimp, zijnde een structurele afname van het aantal inwoners. Naast de krimp is er sprake van ontgroening: de afname van het aandeel jongeren in de bevolking als gevolg van vertrek en een afname van het geboortecijfer. Een gevolg van de ontgroening is een stijging van de gemiddelde leeftijd van de bevolking. Maar ook zullen steeds minder jonge kinderen naar de basisschool gaan zodat de behoefte aan (basis)scholen zal afnemen. Daarnaast is er sprake van schaalvergroting binnen het onderwijs om de kwaliteit te handhaven.

Het gevolg is dat het aantal basisscholen afneemt. In de provincie Groningen gaat deze daling sneller dan landelijk. Op 1 oktober 2014 zijn er 296 basisschoolvestigingen in de provincie Groningen. De dalende trend van de afgelopen jaren zet zich voort. Zes procent van de scholen die op 1 oktober 2012 nog open waren, is op 1 oktober 2014 gesloten (tegenover 3% landelijk). Dit betekent dus dat de terugloop in de provincie Groningen aanzienlijk sneller gaat dan in de rest van het land.

De gemiddelde daling van het aantal leerlingen in de provincie Groningen in de periode 2011 - 2013 was 4%.

In onderstaand overzicht¹ zijn de leerlingenaantallen van de scholen in de gemeente Bedum weergegeven in de periode 2011 - 2015 en de procentuele krimp/groei in deze 5 jaar.

School	Plaats	Schoolbestuur	Leerlingenaantallen					Krimp / groei
			2015	2014	2013	2012	2011	
1. Togtemaar	Bedum	Marenland	243	248	275	279	285	-15%
2. Regenboog	Bedum	VCPONG	245	257	295	320	327	-25%
3. De Horizon	Bedum	VGPONN	100	88	83	83	94	6%
4. Walfridus	Bedum	Fidarda	156	153	151	151	136	15%
5. De Akker	Zuidwolde	VCPONG	47	44	50	46	47	0%
6. Venhuisschool	Zuidwolde	Marenland	62	59	60	64	75	-17%
7. De Haven	Onderdendam	VCPONG	24	27	37	39	39	-38%
			877	876	951	982	1003	-13%

Tabel 2: Ontwikkeling leerlingenaantallen

2.3 Ontwikkeling aantal leerlingen

Het Sociaal planbureau Groningen geeft aan dat het aantal jeugdigen van 0 t/m 23 jaar in de provincie Groningen de komende twintig jaar naar verwachting zal afnemen met gemiddeld circa 10%. In de ene gemeente zal sprake zijn van een grotere terugloop dan in de andere.

Als de prognoses van aantallen kinderen² voor Bedum worden afgezet tegen de werkelijke leerlingenaantallen van 2015, dan zien we tot 2030 een forse krimp van ruim 24% en daarna een krimp van ruim 16% tussen 2030 en 2040.

Gemeente Bedum

	2015	2020	2025	2030	groei/krimp	2035	2040
Prognose bevolking 4 t/m 12 jaar	984	897	756	747	-24,1%	713	623

Tabel 3: Demografische prognose bevolking 4 t/m 12 jaar

De voortgang van bevolkingskrimp en ontgroening zal leiden tot een afname van het leerlingenaantal in het basisonderwijs met als gevolg dat scholen steeds ruimer in hun jas komen te zitten en mogelijk onder de opheffingsnorm komen.

De daling van het aantal leerlingen vormt een bedreiging voor de onderwijskwaliteit. De onderwijsinspectie signaleert al jaren dat kleine scholen

¹ Leerlingenaantallen zijn afkomstig van de Dienst Uitvoering Onderwijs en gebaseerd op tellingen in oktober van het opgenomen jaar

² Prognoses zijn afkomstig van de Provincie Groningen

zwakker scoren op onderwijskwaliteit dan grote scholen.³ Leerlingen op kleine scholen lopen meer risico op onderwijs van onvoldoende kwaliteit.

Om de toekomstige ruimtebehoefte te bepalen is uitgegaan van de bevolkingsprognoses van de provincie Groningen voor de gemeente Bedum. Gekeken is naar de prognose voor de bevolking van 4 t/m 12 jaar in 2018, 2025, 2030 en 2035. De voorspelde krimp van deze bevolkingsgroep is afgezet tegen het aantal leerlingen in 2015 om zo een inschatting te kunnen maken van het aantal leerlingen in de toekomst.

In de onderstaande tabel is de geprognosticeerde krimp afgezet tegen het aantal leerlingen van 2015. Binnen de gemeente Bedum neemt het aantal leerlingen naar verwachting af van 877 in 2015 naar 743 in 2025 en 616 leerlingen in 2035.

School	Plaats	Leerlingenaantallen				
		2015	2018	2025	2030	2035
1. Togtemaar	Bedum	243	231	194	184	169
2. Regenboog	Bedum	245	241	202	192	176
3. De Horizon	Bedum	100	95	80	76	70
4. Walfridus	Bedum	156	148	124	118	109
5. De Akker	Zuidwolde	47	45	37	36	33
6. Venhuisschool	Zuidwolde	62	59	49	47	43
7. De Haven	Onderdendam	24	23	19	18	17
		877	842	743	672	616

Tabel 4: Ontwikkeling leerlingenaantallen

Voor het bepalen van de ruimtebehoefte in de toekomst is berekend welke leerlingenaantallen er in 2018 en 2030 verwacht worden. Het jaar 2018 is gekozen, omdat bij eventuele nieuwbouw op dat moment het nieuwe schoolgebouw geopend kan worden.

2.4 Ontwikkeling ruimtebehoefte

Door de geprognosticeerde afname van het aantal leerlingen zal de ruimtebehoefte afnemen. Wanneer sprake is van nieuwbouw is het van belang om te kijken naar het verwachte aantal leerlingen in de toekomst. Dit om te voorkomen dat er wordt gebouwd voor de leegstand en de scholen worden geconfronteerd met hoge exploitatiekosten. Bij bouwkundige versterking van een bestaande school kan worden gezien of de school kan worden verkleind.

Hieronder is op basis van de prognoses voor de gehele gemeente een inschatting gemaakt van het aantal leerlingen voor het primair onderwijs per school en de daarbij behorende ruimtebehoefte.⁴

³ Bron: rapport "Grenzen aan kleine scholen" van de Onderwijsraad in 2013.

⁴ De leerlingenaantallen van 2015 per dorp vormen het uitgangspunt en worden verminderd met de krimp van de bevolking van 4 t/m 12 jaar (helft 12 jarigen tellen mee) in de gemeente Bedum.

School	Plaats	Leerlingenaantallen			Huidig bvo	BVO overschot obv 2015	BVO minimaal obv 2030	BVO maximaal obv 2018
		2015	2018	2030				
Togtemaar	Bedum	243	231	184	1867 m ²	445 m ²	1126 m ²	1362 m ²
Regenboog	Bedum	245	233	186	2149 m ²	717 m ²	1136 m ²	1372 m ²
De Horizon	Bedum	100	95	76	756 m ²	53 m ²	582 m ²	678 m ²
Walfridus	Bedum	156	148	118	938 m ²	-47 m ²	794 m ²	944 m ²
De Akker	Zuidwolde	47	45	36	427 m ²	-9 m ²	381 m ²	426 m ²
Venhuisschool	Zuidwolde	62	59	47	717 m ²	205 m ²	436 m ²	497 m ²
De Haven	Onderdendam	24	23	18	432 m ²	111 m ²	291 m ²	316 m ²

Tabel 5: Toekomstige ruimtebehoefte onderwijshuisvesting

Uit de bovenstaande tabel komt naar voren dat op twee na alle scholen in Bedum op basis van de leerlingenaantallen in 2015 een overmaat kennen. In totaal is er 1475 m² meer aan ruimte dan de huisvestingsnorm aangeeft. Dat is ruim 25% boven de norm.

Om te bepalen hoeveel m² bvo er in de toekomst nodig is, is per school een bandbreedte bepaald. Het minimum aantal m² is bepaald op basis van het geprognosticeerde aantal leerlingen in 2030 en het maximum aantal m² is gebaseerd op het geprognosticeerde aantal leerlingen in 2018.⁵

Het minimaal aantal m² bvo is het deel van de school wat als 'vaste kern' kan worden beschouwd. Om voldoende huisvestingscapaciteit te realiseren voor de komende jaren, kan hier extra ruimte in de vorm van een "flexibele schil" aan worden toegevoegd. Deze flexibele schil kan tegen lagere kosten worden gerealiseerd en op een geschikt moment worden verwijderd. Of het realiseren van een combinatie van vaste kern en flexibele schil ook daadwerkelijk mogelijk is zal in het vervolgproces nader moeten worden uitgewerkt.

Bij het bepalen van de bandbreedte in normoppervlakte is per school gerekend met een vaste voet van 200 m². Wanneer scholen worden samengevoegd in één nieuw gebouw en daadwerkelijk gaan fuseren is de vaste voet 1 keer toegepast. Bij het samenwonen van 2 of meer scholen onder één dak wordt per school een vaste voet van 200 m² meegeteld.

Voor de minimale bruto vloeroppervlakte is uitgegaan van een vaste voet van 200 m² en het totaal aantal leerlingen in 2035 vermenigvuldigd met 5,03 m² per leerling, conform de Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Daar bovenop is een opslag van 5% gehanteerd voor "passend onderwijs".

⁵ Er is gekozen voor 2018 omdat dit veelal het jaar zal zijn dat eventuele nieuwe scholen in gebruik zullen worden genomen.

3 Bestaand beleid

3.1 Beleid Gemeente

De gemeente geeft in de beleidsnotitie Visie Primair Onderwijs Gemeente Bedum (2015) een beeld van de toekomst en de daaraan gekoppelde wenselijke huisvesting van de scholen in de gemeente.

Leidend in het dorp Bedum is de voortzetting van ruimtelijke concentratie van onderwijs in het centrum, de onderlinge bereikbaarheid en de onderlinge nabijheid en nabijheid van (kind)voorzieningen. De omvang van de vier scholen in het dorp Bedum laten het toe dat deze worden gehuisvest als vier zelfstandige scholen in (aparte) schoolgebouwen gericht op het behoud van eigen identiteit en onderwijskwaliteit.

In Zuidwolde is het blijven bieden van onderwijs als basisvoorziening leidend.

Voor Onderdendam wordt de keuze van het schoolbestuur omtrent het toekomstperspectief van de school afgewacht.

Voor wat betreft de kindvoorzieningen blijven deze vooralsnog deels buiten de scholen gehuisvest. Wanneer scholen willen uitbreiden met deze functies, is dit primair de verantwoordelijkheid van de scholen.

Aanvullend hierop is de gemeente van mening dat bij het vaststellen van de toekomstige opgave per school, rekening gehouden kan worden met het op termijn inzetten van vrijkomende ruimte (als gevolg van krimp tot 2030) voor de opvang van 2,5-4 jarigen, gezien de verwachte wettelijke uitbreiding van verantwoordelijkheden voor de scholen naar deze groep.

3.2 Visie schoolbesturen

De strategische beleidsplannen van de schoolbesturen Marenland en VGPONN zijn opgesteld rond 2010 en lopen ongeveer tot 2015. In de beleidsplannen zijn geen concrete voorbereidingen benoemd voor een onderwijskundige transitie. Wel komt uit de beleidsplannen naar voren wat de verschillen tussen de visies van schoolbesturen zijn.

Marenland

"We gaan we op zoek naar slimme samenwerkingsvormen met andere kindorganisaties. Waar mogelijk vestigen we ons onder één dak", aldus een citaat uit het nieuwe beleidsplan van Marenland.

In dit beleidsplan wordt de aanpak als volgt geschetst: Voor scholen die nog géén onderdeel zijn van een kindcentrum gaat Marenland onderzoeken op welke manier zij met andere kindorganisaties een kindcentrum kunnen vormen. Voor scholen die al wel deel uitmaken van een kindcentrum bekijkt Marenland hoe zij de samenwerking met de andere kindorganisaties kunnen versterken. Binnen het kindcentrum wenst Marenland te werken (zo mogelijk) met één team en een gezamenlijke leiding, waarbij wordt gezorgd voor doorgaande leerlijnen en een breed (naschools) aanbod en worden faciliteiten efficiënt ingezet. Marenland

ondersteunt en faciliteert de scholen in het zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden.

VGPONN

VGPONN wil zich profileren met scholen die Bijbelgetrouw, kwalitatief goed, eigentijds, uitdagend en gastvrij onderwijs verzorgen. De organisatie is pas tevreden als leerlingen, ouders en medewerkers tevreden zijn. VGPONN streeft naar opbrengsten die op of boven het landelijk gemiddelde liggen.

De VGPONN scholen stralen een herkenbare christelijke identiteit uit, zichtbaar en tastbaar voor de omgeving: betrokkenen in en om de school weten waar de scholen voor gaan en waar ze voor staan.

VCPO Noord Groningen

VCPO Noord Groningen heeft (gezamenlijk met Lauwers&Eems) in december 2014 het zogenaamde 'Toekomstscenario III' vastgesteld.

Kwaliteit van het onderwijs, gekoppeld aan schoolgrootte, is leidend voor VCPO.

VCPO kent een belangrijke plaats toe aan de keuzevrijheid voor ouders. Waar nu sprake is van keuze tussen openbaar onderwijs en protestants-christelijk onderwijs wordt niet langer gedacht in twee richtingen maar in drie richtingen: de openbare school, de protestants-christelijke school en de samenwerkingsschool. In aanvulling hierop is er bovendien de mogelijkheid om te kiezen voor een bepaalde pedagogische richting (Dalton, Montessori). VCPO ziet de samenwerkingsschool als een volwaardige richting en keuzemogelijkheid voor ouders. Aanvullend zijn duurzaamheid (waaronder betaalbaarheid) en goed werkgeverschap voor VCPO van belang.

Fidarda

Fidarda-SKOD staat voor hoog gekwalificeerd, meetbaar en eigentijds onderwijs en opvoeding, sterk gericht op de katholieke identiteit. De scholen van Fidarda moeten zich kenmerken door de inhoud, uitstraling en profiel. Uitgangspunt voor de scholen is het aantal leerlingen op de scholen van Fidarda stabiliseert of toeneemt en dat ieder school een herkenbaar en eigen profiel heeft.

4 Inspecties en maatregelenplannen

4.1 Inleiding

Voor alle schoolgebouwen in Bedum zijn inmiddels bouwkundige inspecties uitgevoerd. De inspecties en het vervolgproces daarna zijn als volgt verlopen:

1. Bouwkundige inspectie

De bouwkundige inspecties zijn uitgevoerd door VIIA. VIIA is de werknaam voor de combinatie van Royal Haskoning/DHV en Visser Smit Bouw. Voorafgaand aan de bouwkundige inspecties zijn door VIIA tekeningen opgevraagd waarna de school door een inspectieteam is geïnspecteerd.

2. Uitkomst inspecties en HRBE's.

In een korte notitie is het resultaat van de inspectie ten aanzien van eventuele risicovolle gebouwelementen beschreven. Alle aangetroffen HRBE's (High Risk Building Elements) zijn zo spoedig mogelijk na de inspecties aangepakt.

3. Analyse en maatregelenplan bouwkundig versterken.

Na elke inspectie is een gebouwanalyse uitgevoerd. Van elk schoolgebouw is een drie dimensionaal digitaal ontwerp gemaakt om te kunnen bepalen of het schoolgebouw voldoende aardbevingsbestendig is. Nu de scholen nooit zijn gebouwd met het oog op aardbevingsbestendigheid is voor alle scholen gebleken dat bouwkundige versterkingsmaatregelen nodig zijn. Deze maatregelen zijn samengevat in een rapport met een voorlopig ontwerp van deze maatregelen (het "Maatregelenplan").

4.2 Maatregelenplannen

De inspecties vormden de basis voor het bepalen van mogelijke hoog risicovolle gebouwelementen die - voor zover aanwezig - direct zijn aangepakt, zodat alle directe veiligheidsrisico's nu zijn weggenomen.

Op basis van de inspecties en daarop volgende berekeningen zijn maatregelenplannen opgesteld. De maatregelenplannen laten zien welke bouwkundige aanpassingen nodig zijn om een school naar de huidige maatstaven aardbevingsbestendig te maken. Het gaat er bijvoorbeeld om vloeren, wanden en dak beter aan elkaar te bevestigen, het metselwerk te vervangen of de fundering te verbreden. Dit zijn allemaal tamelijk ingrijpende maatregelen.

Het uitvoeren van de maatregelen verschilt per school en varieert van 14 tot 19 weken. Aanvullend hierop is voorbereidingstijd nodig voor bijvoorbeeld het uitwerken van het ontwerp, planologische procedures, verhuizing etc. De doorlooptijd van een afzonderlijk bouwkundig versterkingstraject komt daarmee tussen de 9 maanden en 1 jaar uit.

Het uitvoeren van de maatregelen kan niet worden gecombineerd met het geven van onderwijs in hetzelfde gebouw. Het proces van bouwkundige versterking vraagt om tijdelijke huisvesting gedurende de periode van bouwkundige versterking.

Conclusie is ook dat met het aardbevingbestendig maken van de bestaande scholen substantiële budgetten zijn gemoeid. De hoogte van deze budgetten maakt in een aantal gevallen een afweging noodzakelijk tussen bouwkundig versterken en nieuwbouw. Daarbij spelen ook overwegingen van onderwijskundige en demografische aard. In hoofdstuk 5 worden de uitkomsten van deze afwegingen zichtbaar in het voorgenomen transitieplan.

4.3 Veiligheid

Nu de samenvattingen van het voorlopig ontwerp van de versterkingsmaatregelen duidelijk maken dat bouwkundige versterking van alle schoolgebouwen in de gemeente Bedum aan de orde is, ontstaan vervolgvragen over de veiligheid van de huidige scholen. Deze vragen doen zich niet alleen in de gemeente Bedum voor, maar evenzeer in andere gemeenten. Vooral in de gemeente Bedum is (en wordt) de discussie over de veiligheid van de bestaande scholen volop gevoerd. Daarbij zijn de gemeente Bedum, de scholen, NAM en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) als formele autoriteiten het meest direct betrokken.

In z'n algemeenheid geldt dat er geen gebouwen zijn die zich in het gaswinningsgebied bevinden, die ooit zijn ontworpen of gebouwd voor aardbevingen. Dat geldt dan uiteraard ook voor de schoolgebouwen.

De schoolgebouwen zijn in het gehele aardbevingsdossier met voorrang geïnspecteerd, met het oog op het bijzondere belang dat verbonden is met de specifieke functie van de scholen. Nu uit de inspecties per school de zogenaamde hoog risico gebouwelementen naar voren zijn gekomen, welke direct na vaststelling zijn verwijderd of verstevigd zijn de directe veiligheidsrisico's weggenomen. Daarmee zijn de scholen naar het oordeel van de autoriteiten veilig voor continuering van gebruik. Op termijn moeten de schoolgebouwen echter wel voldoen aan de richtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen.

Er zijn vele specifieke aspecten aan de orde bij het antwoord op de vraag naar de veiligheid van de bestaande scholen. De Nationaal Coördinator Groningen heeft deze aspecten op heldere wijze behandeld in zijn brief aan de voorzitter van de stuurgroep voor het scholenprogramma. Daarbij heeft hij zich concreet gebaseerd op de situatie in de gemeente Bedum, vanuit de onderkenning dat de vragen en antwoorden in Bedum strikt genomen van toepassing zijn voor alle scholen in het gehele gaswinningsgebied. Voor de volledigheid is de brief van de NCG als bijlage toegevoegd aan dit programmaplan (bijlage 1).

5 Uitgangspunten en transitieplan

5.1 Inleiding

Alle schoolgebouwen in de gemeente Bedum zijn gebouwd in de vorige eeuw en meer dan de helft is zelfs gebouwd vóór 1970. Wel zijn veel gebouwen in de loop der jaren uitgebreid. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 40 jaar, zouden de meeste gebouwen al volledig afgeschreven moeten zijn. Maar door de diverse verbouwingen is deze termijn veelal verlengd. Op zich is dat geen probleem aangezien de constructie van een gebouw, als deze goed is opgezet, vele jaren langer mee kan.

Naast de kwaliteit van het gebouw, speelt onderwijskwaliteit ook een grote rol. De ontwikkelingen in het onderwijs zijn de laatste tientallen jaren snel gegaan. Sinds de introductie van de basisschool in 1985 zijn er bijvoorbeeld steeds meer kinderen met speciale zorg in het reguliere onderwijs en dat vraagt om begeleiders en werkplekken. Er zijn computers en digitale schoolborden. Er is tussenschoolse opvang. Al deze ontwikkelingen vragen een aangepaste functionaliteit die niet zomaar even makkelijk gerealiseerd kan worden in elk bestaand gebouw. Naast de problemen van bouwkundige aard, is er bij de huidige gebouwen vaak sprake van problemen met betrekking tot functionaliteit, duurzaamheid, binnenklimaat en energieverbruik.

Een belangrijk aandachtspunt van de laatste jaren is de flexibiliteit om krimp efficiënt op te vangen. Bedum heeft te maken met een krimpende bevolking en ontgroening, hetgeen grote invloed heeft op het aantal leerlingen in de toekomst. Bijna alle scholen kampen met een overschot aan ruimte en dat zal in de toekomst alleen maar verder toenemen.

5.2 Uitgangspunten

Aan de basis van de transitievoorstellen liggen drie met elkaar samenhangende, integrale uitgangspunten. Het gaat om:

- Toekomstbestendigheid
- Hoge onderwijskwaliteit
- Hoge gebouwkwaliteit

Deze uitgangspunten vormen de drijfveren om tot transitie te komen. Bij het maken van verdere keuzes kan teruggegrepen worden op deze uitgangspunten als de belangrijkste drijfveren en houvast voor de uitwerking van de transitie(voorstellen).

Toekomstbestendigheid

Toekomstbestendigheid komt tot uitdrukking in het rekening houden met:

- Krimp proof
- Aardbevingsbestendig
- Leefbaarheid

Bij het '*krimp proof*' zijn van de (transitie)voorstellen spelen de demografische ontwikkelingen een belangrijke rol. Om te voorkomen dat lokalen vanwege de krimp leeg komen te staan zou er bij nieuwbouw gewerkt kunnen worden met een vaste kern en een flexibele schil. In de flexibele schil komen functies of lokalen met een beperktere levensduur.

Bij '*aardbevingsbestendig*' gaat het niet alleen om het wegnemen van de risico's van instorten. Ook het voorkomen van schade bij (toekomstige) bevingen door de manier van bouwen valt onder '*aardbevingsbestendig*'.

Als derde ligt er bij toekomstbestendigheid een relatie met '*leefbaarheid*' van dorpen en wijken. Scholen worden door bewoners ervaren als voorzieningen die bijdragen aan de leefbaarheid van hun dorp en wijk. Ook in de combinatie met andere functies (kind gerelateerde functies, dorpshuis, cultuur, sport) en de ontwikkelkansen die daar liggen, is er een duidelijke relatie met leefbaarheid.

Hoge onderwijskwaliteit

De transitievoorstellen komen mede tot stand vanuit de drijfveer om een goede onderwijskwaliteit te kunnen bieden: nu en in de toekomst. De vraag wordt gesteld in hoeverre de huidige huisvestingssituatie voldoet en ook in dit opzicht '*toekomstbestendig*' is; kan in de huidige situatie meebewogen worden met de ontwikkelingen op het gebied van:

- kinderen met speciale zorg
- gebruik ICT (computers, digitale schoolborden etc.)
- integrale kindcentra⁶

Kinderen met speciale zorg maken steeds meer deel uit van de scholen. Dat vraagt om begeleiders en werkplekken.

Het gebruik van ICT in de vorm van computers en digitale schoolborden als leermiddelen stellen eisen aan de school.

De *ontwikkeling naar integrale kindcentra* zet de komende jaren door en stelt andere eisen aan de gebouwen.

Al deze ontwikkelingen vragen een aangepaste functionaliteit die niet altijd gerealiseerd kan worden in elk bestaand gebouw.

Hoge gebouwkwaliteit

Aanvullend op toekomstbestendigheid en hoge onderwijskwaliteit spelen een aantal specifieke kenmerken van de schoolgebouwen een rol bij de

---

⁶ 'Een kindcentrum is een voorziening voor kinderen van 0- 13 jaar waar kinderopvang en onderwijs naadloos in elkaar overlopen'.

transitievoorstellen die vooral in de nadere uitwerking tot uiting moeten komen:

- 'frisse scholen'
- duurzaamheid
- energiezuinig
- ontwerp

Het concept '*frisse scholen*' geeft vorm aan de kwaliteit van een goed binnenklimaat.

Duurzaamheid in deze context betreft vooral de duurzame gebouwkwaliteit qua materiaalkeuze, maar ook duurzaam in onderhoud en gebruiksduur van het gebouw.

Het '*energiezuinig*' zijn van het gebouw geeft de kwaliteit weer voor wat betreft de energieprestatie. Het streven is om een zo energiezuinig gebouw te realiseren.

De kwaliteit van het *ontwerp* omvat de vorige elementen en geeft uitdrukking aan de totale kwaliteit van het schoolgebouw.

5.3 Transitieplan

Vanaf maart 2015 hebben gemeente en schoolbesturen aan de transitietafel het onderwijskundige spoor verkend. Daarbij is tevens nagegaan in hoeverre de bouwkundige versterkingsmaatregelen ten behoeve van de gewenste aardbevingsbestendigheid kunnen worden gecombineerd met maatregelen die bijdragen aan de meer algemene toekomstbestendigheid van de scholen. Te denken is dan aan maatregelen op het gebied van onderwijskwaliteit, demografie en duurzaamheid.

De schoolbesturen hebben van hun kant eisen en wensen op tafel gelegd ten aanzien van de gewenste toekomst van hun eigen school/scholen. Met de gemeente hebben de gezamenlijke schoolbesturen vervolgens gekeken naar de toekomstbestendigheid van de onderwijshuisvesting in de gemeente Bedum in haar geheel.

In dit proces heeft de gemeente aansluiting gezocht bij de 'Visie Primair Onderwijs' (zie voor samenvatting bijlage 2) en verwante gemeentelijke doelstellingen zoals die voor de ruimtelijke visie op het centrum Bedum.

In deze paragraaf is per dorp uitgewerkt welke transitie wordt beoogd en welke uitgangspunten worden gehanteerd.

5.3.1 Bedum

Plaats	School	Schoolbestuur	Leerlingen 2015	Bouwjaar			
Bedum	Togtemaarschool	Marenland	243	1979	1996	2003	
Bedum	Regenboog	VCPONG	245	1920	1945	1982	1989/90
Bedum	De Horizon	VGPONN	100	1976	1977	1984	
Bedum	Walfridus	Fidarda	156	1920	1956	1983	2008-010

De plaats Bedum kent vier basisscholen. In totaal zijn er 744 leerlingen in Bedum. Dit aantal zal naar verwachting dalen tot 523-600 leerlingen.⁷

Aan de transitietafel is op basis van de verkenningen en de voorziene bouwkundige versterkingsmaatregelen, het volgende transitievoornemen vastgesteld:

1. Togtemaarschool: nieuwbouw
2. Regenboog: bouwkundig versterken inclusief toekomstbestendig maken, tenzij de "verdiepingsslag" uitwijst dat nieuwbouw de voorkeur verdient
3. De Horizon: bouwkundig versterken
4. St. Walfridusschool: bouwkundig versterken/nieuwbouw tenzij blijkt dat dit niet haalbaar is op de huidige locatie en nieuwbouw in beeld komt

Ad 1. Togtemaarschool:

Gelet op het maatregelenplan en de ingrijpende versterkingsmaatregelen is er een duidelijk voorkeur voor nieuwbouw. De Togtemaarschool is daarbij voorstander van samenwerking met onderwijsgeleide organisaties om te komen tot (integrale) kindcentra.

Ad 2. Regenboog:

Bij het schoolbestuur bestaat een voorkeur voor nieuwbouw. Het bestaande Rijksmonument is inmiddels te groot en naar het oordeel van het schoolbestuur in functioneel opzicht niet altijd geschikt voor hedendaags onderwijs. De Regenboog wil graag verder als zelfstandige school, ook wanneer nieuwbouw aan de orde zou zijn.

Gelet op de status van Rijksmonument van de Regenboog is het voor partijen (schoolbestuur en gemeente) duidelijk dat bij de bouw van een nieuwe school een

⁷ De daling is gebaseerd op het totaal aantal leerlingen in per oktober 2015, verminderd met de verwachte bevolkingsrimp zoals beschreven in paragraaf 2.3. Hierbij is een bandbreedte aangegeven van het verwachte aantal leerlingen in 2035 en 2025.

nieuwe functie/bestemming voor de huidige Regenboog van groot belang is. Het gebouw is eigendom van VCPO.

Gezien het maatregelenplan en de ingrijpende versterkingsmaatregelen die nodig zijn, is de voorkeur van het schoolbestuur voor nieuwbouw manifester geworden. De gemeente heeft van haar kant het schoolbestuur laten zien dat er in het huidige gebouw wellicht aanpassingen mogelijk zijn, waardoor de onderwijskundige functie van de school kan worden gehandhaafd.

Partijen zijn overeengekomen dat een verdiepingsslag nodig is om te kunnen komen tot een definitieve keuze voor de Regenboog. In opdracht van de gemeente - en in samenwerking met het schoolbestuur - vindt momenteel een haalbaarheidsonderzoek plaats naar de mogelijkheden het huidige gebouw van De Regenboog zodanig te "verbouwen" dat de kwaliteit ontstaat van een nieuwe aardbevings- en toekomstbestendige school. Wanneer dit mogelijk is, zal het schoolbestuur meegaan in de keuze voor bouwkundig versterken c.a. Mocht er geen perspectief ontstaan op adequate huisvesting, dan is nieuwbouw aan de orde. Wanneer er geen zicht is op een duurzaam perspectief voor het bestaande Rijksmonument blijven we met het probleem van het bestaande gebouw zitten.

Ad 3. De Horizon:

De Horizon heeft voorkeur voor het handhaven van een zelfstandige school. Partijen kiezen daarbij voor het bouwkundig versterken van het bestaande gebouw.⁸

Ad 4. St. Walfridusschool:

St. Walfridus heeft aangegeven bij voorkeur op de huidige plaats te willen blijven. Mede gezien het karakteristieke gebouw in de nabijheid van de kerk. Daarbij wil de St. Walfridusschool geleidelijk doorgroeien naar een onderwijskundige voorziening voor kinderen 0 tot 12 jaar.⁹ St. Walfridus staat daarbij in principe open voor eventuele samenwerking met andere scholen.

---

⁸ tenzij bij de uitwerking blijkt dat nieuwbouw voor zowel gemeente als school gunstiger uitvalt.

⁹ Zie voor het gemeentelijke standpunt hierover paragraaf 3.1

Gelet op het maatregelenplan en de ingrijpende versterkingsmaatregelen die nodig zijn, is deze voorkeur niet gewijzigd. Wel is er een aantal nuances toegevoegd. Daarbij speelt een rol dat het maatregelenplan voor de St. Walfridusschool voor het oudste deel van het gebouw bouwkundige versterking adviseert en – met het oog op bedrijfseconomische motieven – voor het nieuwere deel sloop/ nieuwbouw.

De voorkeur van partijen ligt in het verlengde van het advies zoals opgenomen in het Maatregelenplan: het oude karakteristieke deel van de bestaande school bouwkundig versterken en het nieuwere deel van de bestaande school slopen en nieuwbouwen in combinatie met nieuw te bouwen faciliteiten voor kind-gerelateerde functies.

Mocht dit op de bestaande locatie niet kunnen dan is nieuwbouw aan de orde. Bij eventuele nieuwbouw staat St. Walfridus open voor 'meer onder 1 dak' – varianten met andere scholen.

5.3.2 Zuidwolde

Plaats	School	Schoolbestuur	Leerlingen 2015	Bouwjaar		
Zuidwolde	De Akker	VCPONG	47	1948	1984	2003
Zuidwolde	Venhuisschool	Marenland	62	1981	2001	2009

Zuidwolde heeft twee basisscholen: De Akker (VCPONG) en de Venhuisschool (Marenland). In totaal zijn er 109 leerlingen in Zuidwolde. Dit aantal zal naar verwachting dalen tot 76-87 leerlingen.¹⁰

¹⁰ De daling is gebaseerd op het totaal aantal leerlingen per oktober 2015, verminderd met de verwachte bevolkingskrimp zoals beschreven in paragraaf 2.3. Hierbij is een bandbreedte aangegeven van het verwachte aantal leerlingen in 2035 en 2025.

Er is een besluit om de scholen vanaf augustus 2016 te laten fuseren; momenteel verblijven ze nog op beide locaties.

Aan de transitietafel is op basis van de verkenningen en de voorziene bouwkundige versterkingsmaatregelen, het volgende transitievoornemen vastgesteld:

- 5. De Akker: nieuwbouw op de locatie Venhuisschool
- 6. Venhuisschool: nieuwbouw op de locatie Venhuisschool

Bij de gezamenlijke nieuwbouw van de fusieschool op de locatie Venhuisschool kan de huidige sporthal bouwkundig worden versterkt en worden de kind-gerelateerde functies als integraal onderdeel betrokken. Dit vraagt nog om duidelijkheid over de BSO en de peuterspeelzaal.

5.3.3 Onderdendam

Plaats	School	Schoolbestuur	Leerlingen 2015	Bouwjaar			
Onderdendam	De Haven	VCPONG	24	1954	1984	2007	2011

- 7. De Haven:
In Onderdendam is nu nog de basisschool De Haven (VCPONG) gevestigd met 24 leerlingen. Dit aantal zal naar verwachting dalen tot 17-19 leerlingen.¹¹

Het voorgenomen besluit is deze school te sluiten met ingang van augustus 2016. De Haven fuseert dan met de Regenboog in Bedum. In een dergelijke situatie is bouwkundige versterking van De Haven niet aan de orde. Het maatregelenplan heeft in deze visie geen verandering gebracht. Een definitief besluit is nog niet genomen. Mocht de school alsnog open blijven, dan kan bouwkundige versterking toch aan de orde zijn.

¹¹ De daling is gebaseerd op het totaal aantal leerlingen per oktober 2015, verminderd met de verwachte bevolkingsrimp zoals beschreven in paragraaf 2.3. Hierbij is een bandbreedte aangegeven van het verwachte aantal leerlingen in 2035 en 2025.

6 Uitvoerbaarheid nieuwe scholen

6.1 De projecten

De transitieopgave waarvoor in het scholenprogramma Bedum is gekozen, is helder. Het programma omvat twee nieuwbouwopgaven:

1. in Bedum komt een nieuwe school voor de Togtemaarschool
2. in Zuidwolde komt een nieuwe fusieschool voor de Venhuisschool en de Akker

Daarnaast worden er drie scholen bouwkundig versterkt: de scholen de Regenboog, de Horizon en St.Walfridus, alledrie in Bedum.¹²

Deze vijf opgaven komen in de projectfase samen met het zesde project 'tijdelijke huisvesting'.

In dit hoofdstuk zoomen we in op de zes projecten en geven we aan binnen welke bandbreedte de projecten hun vervolg krijgen. Daarnaast gaan we in op de projectorganisatie, de planning en de financiën.

6.1.1 Nieuwbouw de Togtemaarschool in Bedum

Voor deze school zal een regulier nieuwbouwtraject worden gestart onder regie van de gemeente. Dat traject loopt van projectdefinitie, locatieonderzoek, programma van eisen en ontwerp naar uitvoering (zie ook planningsschema). Voorlopig uitgangspunt is dat de school wordt gebouwd op de huidige locatie van de Togtemaarschool of op een plek daar in de buurt. Een locatieverkenning zal daarover duidelijkheid geven.

Wanneer op de huidige locatie van de Togtemaarschool nieuwbouw plaatsvindt, doet de Togtemaarschool mee in het programma voor tijdelijke huisvesting. In het andere geval (nieuwbouw op een andere locatie) blijft de school in gebruik totdat nieuwbouw gerealiseerd is.

Uitgangspunt voor de omvang van de school is het leerlingenaantal op 1 oktober 2018. De wens bestaat om 'aan te bouwen' bij de kinderopvang.

6.1.2 Nieuwbouw in Zuidwolde

De keuze voor Zuidwolde is nieuwbouw. De nieuwbouw wordt gerealiseerd ter vervanging van de huidige scholen de Akker en de Venhuisschool. De nieuwe school zal worden gebouwd op de locatie van de Venhuisschool. Uitgangspunt voor de omvang van de school is het leerlingenaantal op 1 oktober 2018, waarbij ook rekening gehouden wordt met de verwachte demografische ontwikkelingen. Ook

---

¹² Voor de Haven in Onderdam ligt er een voorgenomen besluit tot sluiting. Mocht de school wel blijven bestaan dan is ook hier bouwkundig versterken aan de orde

moet rekening worden gehouden met ruimte voor kinderopvang. Daarnaast moet de gymzaal op deze locatie bouwkundig worden versterkt. Dit zal in samenhang met de nieuwbouw plaatsvinden.

De nieuwbouw staat onder regie van de gemeente. Tijdens de nieuwbouw zullen de leerlingen van de Venhuissschool worden ondergebracht bij de Akker. Ten behoeve hiervan zal tijdelijke huisvesting worden gerealiseerd op het terrein van de Akker.

6.1.3 Bouwkundig versterken inclusief toekomstbestendig maken: De Regenboog in Bedum

In de transitieopgave blijft de Regenboog in functie en wordt bouwkundig versterkt. Aan dit voornemen is een restrictie verbonden (gesteund door gemeente en schoolbestuur). De versterkte Regenboog moet een duurzaam perspectief bieden voor onderwijs naar hedendaagse maatstaven. Als dat niet haalbaar is in dit monument is nieuwbouw op een andere locatie aan de orde.

Bouwkundig versterken met inachtneming van deze restrictie betekent een ingreep in het gebouw, die veel verder gaat dan de enkelvoudige versterkingsopgave. Het gevolg van deze restrictie wordt thans onderzocht. Duidelijk is dat deze restrictie naar verwachting ook gedeeltelijke nieuwbouw aan de Regenboog zal inhouden. In december 2015 is duidelijk of deze optie haalbaar is of niet. Dan is de keuze of bouwkundige versterking / nieuwbouw van de huidige Regenboog of nieuwbouw op een andere locatie.

In het geval van versterking / nieuwbouw van de bestaande Regenboog is tijdelijke huisvesting een vereiste. In het andere geval blijft de Regenboog in functie tot de nieuwbouw gereed is.

In geval van nieuwbouw start een projectgroep onder regie van de gemeente. Bij versterking/nieuwbouw zal daarover nog een keuze moeten worden gedaan. Voor beide opties geldt als uitgangspunt het leerlingenaantal op 1 oktober 2018 en de demografische ontwikkeling. Daarnaast moet er perspectief zijn voor kindvoorzieningen.

6.1.4 Bouwkundig versterken De Horizon in Bedum

Voor de Horizon is de keuze helder: bouwkundig versterken. In het versterkingsprogramma wordt ruimte gezocht om de school te verduurzamen. Ten behoeve van deze opgave wordt een projectgroep gestart onder regie van het CVW / VIIA. Om de school bouwkundig te versterken zullen de leerlingen tijdelijk worden ondergebracht in een op te richten tijdelijke school.

6.1.4.1 Bouwkundig versterken / nieuwbouw de St. Walfridusschool in Bedum

In principe is de keuze voor de St. Walfridusschool bouwkundig versterken. De samenvatting van het maatregelenplan geeft aan dat dit feitelijk een hybride keuze is. Het oude deel van de school (karakteristiek) wordt bouwkundig versterkt en wordt deels ontmanteld voor het gebruik ten behoeve van het onderwijs (de zolder). Het overige deel van het bestaande gebouw zal worden afgebroken en

vervangen. Daarnaast wordt aan de nieuwbouw een deel toegevoegd voor kindvoorzieningen.

Zo is de transitieopgave thans ingestoken. Het zal duidelijk zijn dat deze hybride opgave complex en ingrijpend is. Bovendien is de vraag of het beoogde programma op deze locatie kan worden gerealiseerd.

Er vindt een vooronderzoek plaats waaruit duidelijk wordt of de keuze bouwkundig versterken / nieuwbouw realistisch is. Is dat niet het geval dan vindt nieuwbouw plaats aansluitend bij de nieuwbouw van de Togtemaarschool (en de Regenboog).

December 2015 wordt een definitieve keuze gemaakt voor bouwkundig versterken / nieuwbouw of voor volledige nieuwbouw op een andere locatie.

Uitgangspunt voor de omvang van de school is het leerlingenaantal op 1 oktober 2018. Ook is ruimte vereist voor kindvoorzieningen.

Als voor de St. Walfridusschool voor bouwkundig versterken / nieuwbouw op de huidige locatie wordt gekozen, is tijdelijke huisvesting noodzakelijk. Bij nieuwbouw op een andere locatie kan het huidige gebouw in gebruik blijven tot de nieuwbouw is gerealiseerd. Bij de keuze voor bouwkundig versterken / nieuwbouw is de regie in handen van het CVW / VIIA.

6.1.5 Tijdelijke huisvesting

Voor de scholen die bouwkundig versterkt worden is tijdelijke huisvesting vereist. Dat geldt in principe voor de Horizon, de St. Walfridusschool en voor de Regenboog. Voor de Regenboog is tijdelijke huisvesting niet noodzakelijk als gekozen wordt voor nieuwbouw op een andere locatie. De Togtemaarschool kan in beeld komen voor tijdelijke huisvesting wanneer nieuwbouw plaatsvindt op het terrein van de huidige Togtemaarschool.

Kortom, het staat vast dat tijdelijke huisvesting voor de bouwkundige versterking van de Horizon is vereist. Het staat bijna vast dat dit ook voor de St. Walfridusschool het geval is. De omvang van de tijdelijke school is nog onderwerp van overleg. In december komt er definitief duidelijkheid over de St. Walfridusschool en De Regenboog. Als die duidelijkheid er is kan de definitieve planning worden vastgesteld alsmede de omvang van de tijdelijke school. Daarbij zijn nog varianten denkbaar van tussentijds bijbouwen/weghalen van tijdelijke ruimten. Het tijdsperspectief voor de transitieopgave (drie jaar) geeft in principe de ruimte om het tijdelijk onderbrengen van leerlingen van de scholen volgordelijk te laten plaatsvinden.¹³

Als locatie voor de tijdelijke huisvesting is de IJsbaanlocatie in beeld. Deze locatie voldoet aan de uitgangspunten voor goede huisvesting en is groot genoeg om de Horizon / de St. Walfridusschool, de Regenboog of de Togtemaarschool een plek te geven.

De insteek voor het bvo van een tijdelijke school is vooralsnog de oppervlakte van de Horizon en de St. Walfridusschool samen. In het uiterste geval kan worden

---

¹³ Voor de Horizon is een later moment van tijdelijke huisvesting geen probleem.

volstaan met een tijdelijke school ter grootte van de Horizon. Dat is voor 1 januari 2016 duidelijk.

Ten behoeve van nieuwbouw in Zuidwolde is eveneens tijdelijke huisvesting vereist. De nieuwbouw is beoogd op de locatie van de Venhuisschool. De Akker blijft voorlopig als school in stand. Om alle kinderen van de Venhuisschool en de Akker te kunnen onderbrengen, moeten enkele lokalen aan de Akker worden toegevoegd. Dat kan op het huidige terrein van de school.

6.2 Planning

Uitgangspunt is dat de gehele transitieopgave (bouwkundig versterken, tijdelijke huisvesting, nieuwbouw) in drie jaar wordt uitgevoerd. Dat betekent dat de totale opgave op 1 januari 2019 is voltooid.

Er is ten behoeve van de inschatting van haalbaarheid een globaal voorlopig planningsschema gemaakt dat laat zien wat dit betekent voor de zes projecten in de gemeente Bedum. Het zal duidelijk zijn dat dit een ambitieuze opgave is. De planning is gebaseerd op een aantal realistische aannames die tegelijkertijd het kritische pad bepalen. Belangrijk daarin is dat de besluitvorming plaatsvindt op de kritische momenten in het traject.

Daarnaast is er een kritische relatie tussen de projecten bouwkundig versterken en nieuwbouw enerzijds en de beschikbaarheid van tijdelijke huisvesting anderzijds.

Aannames voor de planning zijn:

uitvoering bouwkundig versterken de Horizon	21 weken
uitvoering bouwkundig versterken / nieuwbouw de St. Walfridusschool	36 weken
uitvoering bouwkundig versterken de Regenboog	29 weken
nieuwbouw de Togtemaarschool	52 weken
eventuele nieuwbouw de Regenboog / de St. Walfridusschool	52 weken
nieuwbouw Zuidwolde	52 weken
verhuizing	4 weken
programmafase bouwkundig versterken	12 weken
programmafase nieuwbouw	16 weken
van VO naar DO bouwkundig versterken	16 weken
van VO naar DO nieuwbouw	26 weken
vergunningen / procedures bouwkundig versterken	8 weken
vergunningen / procedures nieuwbouw	26 weken
bestek en aanbesteding bouwkundig versterken en nieuwbouw	12 weken
van start naar beschikbaarheid tijdelijke huisvesting Zuidwolde	12 weken
van start naar beschikbaarheid tijdelijke huisvesting Bedum	28 weken

De uitvoering bouwkundig versterken- trajecten zijn gebaseerd op de planning van NAM betreffende de bouwkundige versterking sec. Er is hier dus nog geen sprake van "pluspakketten" die ook op projectniveau meegenomen zullen worden. Toevoeging hiervan kan leiden tot langere doorlooptijden.

Vanuit deze aannames is de planning opgezet. De definitieve planning wordt gemaakt wanneer duidelijk is of bouwkundig versterken voor de Regenboog en/of de St. Walfridusschool mogelijk is.

Voor de Regenboog en de St. Walfridusschool is eveneens een nieuwbouwplanning gegeven. De tijdelijke huisvesting in Bedum zit binnen het kritische pad van de planning van het bouwkundig versterken. Daarbij is het vertrekpunt dat de tijdelijke huisvesting voorjaar 2016 beschikbaar is en voor een volgende school voorjaar 2017.

Iedere stap in het planningsproces wordt door besluitvorming bekrachtigd. In het algemeen is dat tegelijkertijd een communicatiemoment (informatie, nieuwsbrief, ouderavond, etc.).

6.3 Organisatie

De organisatie die de dragende structuur vormt voor de uitvoering van programma en projecten wordt op gemeentelijk niveau handen en voeten gegeven. Die organisatorische structuur is in concept neergelegd in een organogram in bijlage 3.

Er ontstaan 6 projectgroepen: 2 voor de nieuwbouwprojecten, 3 voor de projecten bouwkundig versterken en 1 voor tijdelijke huisvesting.

De gemeente houdt de algemene regie voor de uitvoering van het scholenprogramma onder gezamenlijke coördinatie van en gefaciliteerd door de NCG.

In de bovenste laag van de organisatie ligt de verantwoordelijkheid voor het scholenprogramma bij het college van B&W en bij de schoolbesturen. Daaronder is een ambtelijke regiegroep actief van gemeente, CVW / NAM en schoolbesturen. Deze regiegroep bereidt besluitvorming voor, draagt verantwoordelijkheid voor afstemming, coördinatie en communicatie. Daarbij wordt de regiegroep gevoed door de projectgroepen.

De projectgroepen dragen de verantwoordelijkheid voor de projecten van start tot uitvoering. Het betreft enkelvoudig georganiseerde projectgroepen gericht op de primaire opgave (samenstelling zie bijlage 3), die een beroep (kunnen) doen op de meervoudige kennis en ervaring die is vertegenwoordigd in het Kennislab (zie bijlage 4). De rol en taken van opdrachtgever/opdrachtnemer worden op programmaniveau nader uitgewerkt.

6.4 Financiële uitvoerbaarheid

Bij de gemeentelijke visie op de transitie is de financiële uitvoerbaarheid scherp in beeld gebracht. Hierbij zijn de volgende aspecten betrokken: huisvestingslasten voor de gemeenten, boekwaarden, overcapaciteit, combinatiemogelijkheden sport en kindvoorzieningen, gebruik, begroting en het gebruik van de budgetten voor bouwkundig versterken.

De financiële uitvoerbaarheid wordt door de gemeente nader uitgewerkt en binnenkort gepresenteerd en toegelicht aan de schoolbesturen.

Postbus 1040
9701 BA Groningen

Groningen
Zuiderpark 11
9724 AE Groningen
T 050 526 86 63

www.weusthuis.nl

Procesmanagers in ruimtelijke ontwikkeling